

■ **TRAIAN BRICIU, PREȘEDINTELE UNBR / ÎN CONTEXTEL DIGITALIZĂRII ACCELERATE DE PANDEMIE / "A avut loc o creștere a fenomenului avocaturii ilegale sau false"**

PAGINA 2

■ **DUMITRU VIOREL MĂNESCU, PREȘEDINTELE UNNPR: „Indiferent de context, misiunea notarului public rămâne aceeași: garantarea siguranței circuitului civil și a dreptului de proprietate"**

PAGINA 3

DIKE

Supliment dedicat activității de Drept

■ **AVOCATUL ALEXANDRA IANUL: "Când construiești o bază solidă și crești organic și sănătos nu ai cum să eșuezi"**
PAGINA 4

■ **SERBAN DĂNESCU, PARTENER DĂNESCU & ASOCIAȚII: "Dosarul electronic ne ușurează mult activitatea"**
PAGINA 5

■ **OVIDIU BUDUȘAN, SENIOR PARTNER BUDUȘAN ȘI ASOCIAȚII: "Remarc un anumit grad de destabilizare a sistemului de justiție pe fondul crizelor actuale"**

PAGINA 6

DUMITRU VIOREL MĂNESCU

președintele UNNPR:

"Harta parcursului digital al profesiei notariale se subordonează imperativului garantării siguranței circuitului civil".

TRAIAN BRICIU

președintele UNBR:

"Provocările cărora trebuie să le facă față profesia noastră vin la foc continuu în ultimii ani și ne-am obișnuit deja cu ideea că schimbările tot mai frecvente au devenit noul normal".

Sistemul nostru judiciar este în progres față de anii precedenți, iar noul cadru normativ ne plasează printre statele performante în materie de legislație consacrată Justiției, a declarat, săptămâna trecută, Cătălin Predoiu, Ministrul Justiției. Oficialul a menționat: "Am participat la reuniunea Consiliului Afaceri Generale, având în vedere că s-a discutat Raportul privind Statul de Drept referitor la România. Am prezentat colegilor miniștri din statele membre UE progresele înregistrate de Justiția din România, evidențiate de Comisia Europeană în raportul final MCV. România a susținut instituirea Mecanismului privind Statul de Drept la nivelul UE și participă activ la toate exercițiile de evaluare. Sistemul nostru judiciar este în progres față de anii precedenți, iar noul cadru normativ ne plasează printre statele performante în materie de legislație consacrată Justiției. Acest adevăr evident a fost subliniat și de Comisarul pentru Justiție, domnul Didier Reynders, cu care sunt în contact permanent pe subiectele de interes. Mecanismul privind Statul de Drept este un excelent cadru de schimb de bune practici și de dialog între statele membre și Comisia Europeană. Doar învățând unii de la alții putem avansa și atinge standardele pe care ni le dorim cu toții în materie de Justiție și libertatea presei. Acesta este și trebuie să fie spiritul Uniunii Europene. Unitate în diversitate nu trebuie să fie doar un simplu slogan, ci trebuie să se regăsească în viața noastră cotidiană, iar ceea ce facem în cadrul acestui dialog este chiar concretizarea acestei dezințe". Ministrul Justiției a prezentat, marțea trecută, la Bruxelles, în cadrul lucrărilor Consiliului Afaceri Generale al Uniunii Europene (CAG), progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului privind Statul de Drept.

Crizele justiției și justiția în perioade de criză

Justiția funcționează în ciuda tuturor crizelor care ne bântuie în ultimii trei ani. Aceasta este vestea bună. După ea vin și cele rele, în șir indian, dar important este să plecăm de la ceva pozitiv. Pandemia, războiul de la graniță, criza energetică, sunt chestiuni care au avut impact asupra tuturor domeniilor de activitate și nici zona aceasta, a justiției, nu putea face excepție.

Profesioniștii din domeniul avocaturii, cu care am dialogat în paginile următoare, ne-au asigurat că piața se adaptează și se re-

glează din mers și că dacă ar exista și puțin ajutor din zona legislativului, lucrurile ar funcționa mult mai bine.

DAN NICOLAIE

De altfel, cele mai mari provocări au de-a face cu incertitudinea legislativă în domeniul dreptului penal și procesual-penal, un exemplu fiind legat de dezvoltările jurisprudenței constituționale și interpretative în materia prescripției răspunderii penale, chestiune care, potrivit specialiștilor, nu este pe deplin lămurită.

O problemă sensibilă este legată și de controversele privind reforma pensiilor magistraților,

având în vedere că tot mai mulți magistrați aleg să părăsească sistemul, unul subdimensionat din punct de vedere al nevoii de personal de specialitate. Marea îngrijorare vine însă din faptul că există pericolul să asistăm la prelungirea proceselor dincolo de termenul rezonabil și chiar să se ajungă la o limitare a accesului la justiție.

De asemenea, tema cooperării între profesii, una bazată pe respectarea statutului fiecăreia dintre ele, este în continuare de actualitate, încă nu au dispărut tensiunile, mai mult sau mai puțin vizibile în spațiul public, între avocați și magistrați, între procurori

și judecători sau chiar în interiorul acestor profesii. Importantă este însă direcția, una bună, chiar dacă viteza "deplasării" nu este aceea dorită.

Specialiștii cer în continuare răbdare cu digitalizarea până când sistemele sunt sincronizate pe deplin și solicită o consultare mai atentă a celor direct implicați, astfel încât lista cu beneficii să fie mai mare decât aceea cu neajunsuri. Un lucru este cert, chiar dacă trăim în plină "dictatură" a digitalului și a lucrului de la distanță - factorul uman, raportul stabilit și interacțiunea directă între avocat și client rămân esențiale. ■

AVOCATURA

ÎN CONTEXTUL DIGITALIZĂRII ACCELERATE DE PANDEMIE

”A avut loc o creștere a fenomenului avocaturii ilegale sau false”

(Interviu cu Traian Briciu, președintele UNBR)

Digitalizarea a intrat deja pe trend pozitiv în avocatură și este unul dintre principalele obiective ale anului 2023, ne-a spus Traian Briciu, Președintele Uniunii Naționale a Barourilor din România (UNBR), apreciind că, în contextul digitalizării accelerate de pandemie, a avut loc o creștere a fenomenului avocaturii ilegale sau false. Domnul Traian Briciu ne-a vorbit, într-un interviu, despre acest fenomen îngrijorător, de care clienții trebuie să țină seama, dar și despre schimbările din domeniul avocaturii.

Reporter: Am traversat pandemia și în ultimul an am trăit sub spectrul războiului. Care sunt provocările cu care vă confrunțați în această perioadă?

Traian Briciu: Provocările cărora trebuie să le facă față profesia noastră vin la foc continuu în ultimii ani și ne-am obișnuit deja cu ideea că schimbările tot mai frecvente au devenit noul normal. Ne organizăm în general, dar și ad hoc, când situația o cere, astfel încât să facem față acestui ritm care a luat o viteză fără precedent. În ultimii ani, avocatura traversează o perioadă disruptivă, cu schimbări profunde legate de digitalizare și de noua politică europeană referitoare la profesiile liberale, de „comercializarea” impusă de influența dreptului anglo saxon, de ascensiunea interprofesionalității și a platformelor de intermediere avocat-client. Toate acestea pun probleme serioase de menținere a deontologiei profesionale sau de adaptare a comportamentului profesional la noile realități sociale și economice. Avem echipe care cercetează aceste aspecte și vin cu soluții, scopul fiind adaptarea la noile cerințe ale pieței, fără a pune în pericol integritatea, independența și autoreglementarea profesiei, ca principii de bază care ne diferențiază față de alți profesioniști.

În contextul digitalizării accelerate de pandemie, a avut loc o creștere a fenomenului avocaturii ilegale sau false. În spatele ecranului se pot lua identități false sau se poate exercita fără drept o profesie. UNBR a luat toate măsurile pentru eradicarea acestui fenomen atât pe cale judiciară, cât și prin promovarea surselor sigure de contactare a avocaților în mediul online, cum este platforma de intermediere avocat-client: cautavocat.ro”.

Nu în ultimul rând, ascensiunea populismului la nivel european și exacerbarea populismului penal, în contextul luptei împotriva terorismului și a crimei organizate își produce efectele și asupra avocaturii, pentru că populații îi arată cu degetul pe avocați ca fiind „apărători ai infractorilor” și nu ai drepturilor fundamentale, cum sunt în realitate. Avocatul nu trebuie confundat cu clientul său, dar, din păcate, acest lucru se întâmplă tot mai frecvent, la nivel european și internațional, nu numai la noi, după cum rezultă din rapoartele CCBE și ale altor organizații internaționale (1).

De asemenea, în contextul digitalizării accelerate de pandemie, a avut loc o creștere a fenomenului avocaturii ilegale sau false. În spatele ecranului se pot lua identități false sau se poate exercita fără drept o profesie. UNBR a luat toate măsurile pentru eradicarea acestui fenomen atât pe cale judiciară, cât și prin promovarea surselor sigure de contactare a avocaților în mediul online, cum este platforma de intermediere avocat-client: cautavocat.ro.

Sigur că răspunsul la această primă întrebare pe care mi-ai pus-o s-ar putea întinde pe sute de pagini, însă pe site-ul unbr.ro cei interesați pot găsi

toate informațiile.

Reporter: Cât de afectată este activitatea caselor de avocatură după o perioadă în care s-a stat sub semnul crizelor - sanitară, energetică și geopolitică?

Traian Briciu: Aș putea spune că, cel puțin până acum, crizele recente nu au constituit un obstacol de netrecut pentru că avocații sunt obișnuiți prin natura profesiei să facă față unor situații dificile și să găsească soluții.

Așa s-a întâmplat și în perioada pandemiei. Inițial, avocații au fost dați la o parte de la măsurile de sprijin inițiate de guvern pentru alte domenii, pe motiv că e o profesie liberală și independentă care trebuie să se descurce singură. Se pierduse din vedere că justiția trebuie să funcționeze în orice condiții iar această lucră nu e posibil fără avocați. Însă, prin persuasiune la adresa factorilor de decizie și dialog continuu am reușit să obținem anumite forme de sprijin pentru a ne putea continua activitatea.

Un punct foarte important pentru depășirea acestor crize este renegocierea Protocolului privind onorariile pentru oficii, coroborarea cu rata inflației dar și negocierea unor proceduri care să ducă la încasarea promptă a acestor onorarii, pentru că au fost înregistrate întârzieri de câteva luni în unele județe, iar avocații încep să-și piardă

TRAIAN BRICIU:

”Avem un proiect pe termen lung de educație juridică în școli, care se numește «Fii avocat în școala ta!», foarte bine organizat la nivel național, în care peste două mii de avocați s-au implicat voluntar și s-au dus în sute de școli pentru a explica elevilor noțiuni juridice de bază, care să le folosească în viață pentru a deveni cetățeni responsabili, cu respectul legii, al semenilor și al statului de drept”.

pentru includerea avocaților în măsurile de sprijin acordate de guvern ori să luăm poziție oricând apare vreun proiect de lege care afectează profesia. Avem grupuri de lucru cu oameni foarte calificați, care urmăresc tot ce se întâmplă în materie legislativă și nu-mai anul acesta au fost peste 20 de analize și luări de poziție față de astfel de reglementări.

Reporter: Valul de refugiați din Ucraina de la începutul anului a produs probleme pentru domeniul dumneavoastră?

Traian Briciu: Dacă vă referiți la problemele juridice, putem spune că a adus provocări noi și au fost mai multe inițiative din partea UNBR. În primul rând, în primele zile de la izbucnirea conflictului, am organizat o campanie foarte amplă de sprijin pentru refugiați în problemele juridice, în care sute de avocați s-au implicat pro bono.

Am realizat și un ghid în care am identificat principalele probleme juridice cu privire la azil și migrație, am urmărit foarte atent efectele acestei migrații și am observat că are loc un val de relocare a afacerilor spre România din țările afectate de război. Astfel, că pe 25 octombrie 2022, de Ziua Europeană a Avocaților, UNBR a organizat conferința ”Rolul avocaților în vremuri de război” în care s-au discutat probleme privind relocarea afacerilor din țările afectate, măsurile luate de guvern în acest context, evoluția problemelor legate de azil și migrație, dar și despre Pachetul de restricții impuse avocaților prin Regulamentul 2022/1904 al Consiliului Uniunii Europene, care presupune unele interdicții pentru avocați în acordarea consultanței juridice unor companii din Rusia. Deci, noua problemă juridică în acest context este vastă și avocații interesați și adaptabili pot trage concluzii cu privire la domeniile care ar putea reprezenta oportunități. Am observat că această temă, deloc simplă, a fost continuată și în conferințe organizate de unele societăți de avocatură.

Inclusiv la nivelul barourilor, în special Maramureș și Suceava, a fost o activitate continuă de rezolvare a problemelor juridice provocate de migrație, dar implicarea avocaților a fost foarte largă și în privința ajutorului umanitar.

Reporter: Ce strategie a abordat UNBR pentru a se adapta noilor realități?

Traian Briciu: Am răspuns anterior la această întrebare, în chestiunile punctuale. O strategie foarte exactă pe termen lung este imposibilă în zilele noastre, în care schimbările se produc imprevizibil de cele mai multe ori. Cine se aștepta la o asemenea pandemie sau război? Este clar că nu mai putem face planuri cincinale și nimeni nu poate. Schimbările sunt drastice, extrem de rapide și de multe ori imprevizibile. Însă abordarea acestor probleme încă de la primele semne a fost și este esențială. De aceea, strategia a inclus întărirea grupurilor de lucru ale UNBR, care și-au intensificat foarte mult activitatea și urmăresc tot ce se întâmplă în domeniul legislativ, al digitalizării, al pieței avocaturii astfel încât să prelună din fașă orice problemă cu impact asupra profesiei ar putea apărea și să putem acționa profilactic. Desigur, avem anumite obiective pe termen lung care fac parte din strategia de dezvoltare, acestea fiind modernizarea profesiei prin digitalizare și adaptare la cerințele pieței, cum ar fi interprofesionalitatea, în paralel cu conservarea valorilor și principiilor de bază care sunt tot mai des atacate. Acest echilibru este greu de menținut, dar până acum am reușit și le mulțumesc avocaților care în această perioadă marcată de crize au înțeles că acest echilibru este foarte fragil și n-au cedat din valorile și principiile profesiei în vederea unor avantaje sporadice, care ulterior ar fi putut duce la slăbirea forței avocaturii în fața noilor provocări.

Reporter: Digitalizarea a ”mișcat” în sens pozitiv domeniul dumneavoastră de activitate?

Traian Briciu: Digitalizarea a intrat deja pe trend pozitiv în avocatură și este unul dintre principalele obiective ale anului 2023. Avem deja platforma cautavocat.ro, cu toate funcționalitățile de intermediere a relației avocat-client în mediul online, în condiții de siguranță și cu respectarea legislației în vigoare. Chiar la ultima ședință de consiliu UNBR, care a avut loc în această lună, grupul de lucru cu competență în acest domeniu a prezentat strategia de digitalizare a profesiei de avocatură pentru perioada următoare.

Strategia este construită în jurul a trei direcții principale de intervenție:

- Eficientizarea organizării și exercitării profesiei de avocat;
- Facilitarea cooperării cu instituțiile sistemului judiciar;
- Consolidarea încrederii clienților în avocat și în instituțiile profesiei de avocat.

Atingerea acestui scop presupune obiective strategice precum:

- Implementarea unui Portal al Barourilor;
- Implementarea unui sistem privind identificarea electronică a avocaților;
- Pregătirea resurselor umane pentru adaptarea la transformarea digitală a profesiei de avocat;
- Consolidarea capacității instituționale a organelor profesiei de avocat
- Interacțiunea cu autoritățile pentru creșterea calității actelor normative.

Reporter: Cum apreciați competiția din domeniu?

Traian Briciu: Competiția diferă

meniu penalului. Însă, mediul online este foarte prolific pentru activități ilegale și cum am spus mai devreme, în perioada pandemiei a proliferat. Avem o strategie amplă de combatere a acestui fenomen și începe să dea roade. Însă inventivitatea infracțională în mediul online este foarte mare, astfel încât trebuie să urmărim continuu și să adaptăm strategia.

Reporter: Ce loc are responsabilitatea socială în strategia UNBR? Cum se implică UNBR și casele de avocatură în acest sens?

Traian Briciu: Într-adevăr, responsabilitatea socială a fost un laitmotiv al strategiei de comunicare în ultimii doi ani. Avem un proiect pe termen lung de educație juridică în școli, care se numește ”Fii avocat în școala ta!”, foarte bine organizat la nivel național, în care peste două mii de avocați s-au implicat voluntar și s-au dus în sute de școli pentru a explica elevilor noțiuni juridice de bază, care să le folosească în viață pentru a deveni cetățeni responsabili, cu respectul legii, al semenilor și al statului de drept. Ei trebuie să-și cunoască atât drepturile și libertățile, cât și consecințele acțiunilor lor. Avem convingerea că educația este singura modalitate pentru asanarea societății și pentru bunăstarea ei, iar educația juridică este foarte importantă în acest scop. Față de alte profesii, avocatura are avantajul numărului semnificativ de avocați activi, răspândiți peste tot și iată că o bună parte a acestora a primit cu entuziasm profesional aceste proiecte și s-au implicat din tot sufletul. Aceasta este imaginea reală a avocatului, gata să-și ajute semenii, să-i aperse, să sprijine comunitatea și să caute dreptatea. Și societatea a receptat foarte bine aceste proiecte, a putut vedea fața adevărată a avocatului, a căpătat mai multă încredere în el. Așa cum spunea și dl. ministru al Justiției, Cătălin Predoiu, ”Fii avocat în școala ta!” este poate cel mai important proiect din domeniul juridic și sperăm să-l putem ține pe termen foarte lung, astfel încât să se vadă efectul esențial și anume asanarea societății.

O altă campanie pe care am desfășurat-o la nivel național este ”Avocați pentru refugiați”, despre care am vorbit mai devreme și care a implicat sute de avocați care au oferit consultanță pro bono celor aflați în nevoie.

Reporter: Ce așteptări aveți de la 2023?

Traian Briciu: Vremurile ne-au dovedit că nu este cazul să avem aștep-

Am realizat și un ghid în care am identificat principalele probleme juridice cu privire la azil și migrație, am urmărit foarte atent efectele acestei migrații și am observat că are loc un val de relocare a afacerilor spre România din țările afectate de război”.

de la o zonă la alta, în București și marile orașe fiind mai mare. Dacă ne referim la competiția onestă între avocați, aici nu sunt probleme întrucât avocații au un cult în privința deontologiei profesionale iar confraternitatea este unul dintre principiile de bază. Cel puțin, la comisia de disciplină nu ne confruntăm cu cazuri de practici anticoncurențiale și nici de concurență neloială. În 2021, UNBR a modificat Statutul profesiei și a adaptat regulile publicității și ale participării avocaților la platformele de intermediere a serviciilor, astfel încât aceștia să nu fie dezavantajați în raport cu alte profesii, care aveau libertăți mai largi să se promoveze. Tot mai des, aceste profesii intră pe domeniul rezervat avocaturii, oferind consultanță juridică prin SRL-uri, ceea ce este ilegal și ține chiar de do-

tări, ci să acționăm pentru obiectivele noastre, despre care am vorbit mai devreme. Sigur vor fi provocări mari în contextul unei recesiuni care deja a început, însă am convingerea că suntem pe calea cea bună.

Reporter: Vă mulțumim! ■

(1) CCBE: Overview of letters in support of endangered lawyers 2021, https://www.ccbe.eu/filesadmin/speciality_distribution/publications/DOCUMENTS/HUMAN_RIGHTS_LETTERS/_REPORTS/2021/EN_2021_OVERVIEW-CCBE-LETTERS-2021.pdf accesat la 11.11.2022
Arrested Lawyers Initiative, Raportul „The Crackdown. Systematic Arbitrary Imprisonment of Lawyers in Turkey (2016-2022)”, <https://arrestedlawyers.org/2021/12/10/new-report-the-crackdown-against-lawyers-in-turkey/>

NOTARIAT

DUMITRU VIOREL MĂNESCU, PREȘEDINTELE UNNPR:

„Indiferent de context, misiunea notarului public rămâne aceeași: garantarea siguranței circuitului civil și a dreptului de proprietate”

Misiunea notarului public rămâne aceeași, indiferent de context, respectiv garantarea siguranței circuitului civil și a dreptului de proprietate, subliniază dr. Dumitru Viorel Mănescu, notar public, președintele Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România (UNNPR). Printre altele, domnia sa ne-a spus, în cadrul unui interviu, că, tradițional, problematica succesiunilor și a tranzacțiilor imobiliare preocupă cu prioritate publicul, iar acest lucru se vede din volumul important de solicitări de consiliere și de întocmire de acte notariale.

Reporter: După pandemia de Covid-19, societatea românească se confruntă cu efectele indirecte ale conflictului armat din Ucraina. În acest context, care au fost provocările cărora notarii publici le-au făcut față?

Dumitru Viorel Mănescu: În momentele de cumpănă pentru copiii, femeile și vârstnicii alungați de război din țara lor, notariatul român și-a exprimat solidaritatea cu aceștia nu doar la nivel declarativ, ci concret, prin fapte. Într-o primă etapă, UNNPR și Camerele Notarilor Publici au donat sume importante de bani pentru finanțarea efortului de cazare și ajutorare cu produse de strictă necesitate a acestor oameni, pe care îi considerăm ca frați aflați într-o situație dramatică. Împreună cu colegii notari din structurile de conducere ale profesiei am agreeat o strategie punctuală de asistență, pe care am implementat-o consecvent. Strategia de intervenție în sprijinul refugiaților a fost structurată pe paliere de acțiune distincte. Un prim palier l-a reprezentat ajutorul material și financiar de strictă necesitate. Fondurile au provenit din surse proprii ale Uniunii și Camerelor și au fost direcționate către persoanele aflate în nevoie, în baza colaborării cu Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților, Episcopia Ortodoxă Română a Maramureșului și Sătmăruului, Episcopia Tulciei și Arhiepiscopia Dunării de Jos. Ne-am unit eforturile cu cele ale Bisericii, încurajați de exemplul preoților români din regiunea de frontieră cu Ucraina, care au dovedit îndurare creștină fără margini față de semenii ucraineni aflați în nevoie. Ei erau prezenți zi și noapte în punctele de trecere a graniței și cunoșteau cel mai bine problemele reale ale oamenilor, motiv pentru care am hotărât să colaborăm cu Biserica în

trecerea în România; notarii din cadrul Camerei Notarilor Publici Galați s-au implicat activ în strângerea de fonduri necesare cazării, transportului și procurării de produse de primă necesitate, furnizând totodată asistență juridică și servicii de traducere pentru refugiații găzduiți în centrul de primire organizat în cadrul Camerei; am avut colegi care au găzduit în regim de urgență mame și copii ucraineni, până la găsirea unor soluții din partea autorităților. Totodată, notari din cadrul Camerei Notarilor Publici București au oferit consultații juridice notariale gratuite cetățenilor ucraineni ajunși pe teritoriul României care au solicitat asistență în jurisdicția Camerei, municipiul București și județele Călărași, Giurgiu, Ialomița, Ilfov și Teleorman; Camera Notarilor Publici Cluj a sponsorizat organizații ale societății civile care acționează direct în punctul de frontieră Sighetul Marmației pentru preluarea celor care trec granița; Camera Notarilor Publici Oradea a organizat o rețea de sprijin funcțională în zona de frontieră.

În sfârșit, dar nu în ultimul rând, cel de-al patrulea palier de acțiune a constatat în intervenția UNNPR la nivelul Consiliului Notariatelor din Uniunea Europeană – CNUE cu propuneri concrete de asistență pentru notariatul ucrainean. Ca urmare a discuțiilor purtate, CNUE a decis în unanimitate acordarea statutului de membru observator notariatului ucrainean. Notariatul român s-a implicat activ în elaborarea și adoptarea unei rezoluții prin care se condamnă agresiunea asupra statului suveran și independent Ucraina și se recunoaște statutul de membru observator al Camerei Notarilor din Ucraina. În plus, ca reprezentant al notariatului român, mandatat fiind de co-

Pentru Uniunea Națională a Notarilor Publici din România, pentru Camerele Notarilor Publici, pentru cei 2569 de notari publici în funcție, anul 2022 s-a situat sub semnul continuității în direcția implementării noilor tehnologii în activitatea notarială”.

oferirea ajutoarelor pentru refugiați.

Un al doilea palier de acțiune a constatat în asistarea, la cerere, a persoanelor care doreau informații și consiliere referitor la statutul de refugiați și la normele care reglementează tranzitarea teritoriului național al României. Asistența a fost asigurată pro bono de notari din zonele de afluență a refugiaților.

Totodată, având în vedere necesitatea colaborării cu traducătorii de ucraineană și rusă, notarii publici au făcut demersuri, încununate de succes, pentru asigurarea legăturii permanente cu cei peste 1.000 de traducători autorizați de Ministerul Justiției, specializați în limbile respective. A fost un efort important, au fost costuri nu doar financiare, ci și de timp deloc de neglijat, în condițiile în care activitatea curentă a birourilor notariale a continuat ca de obicei.

Cel de-al treilea palier de acțiune a fost intervenția directă, personală, a notarilor care au dorit să se implice direct, personal, prin voluntariat. Ei au aprovizionat cu apă, alimente și produse de primă necesitate, prin punctul de trecere Isaccea, cetățenii ucraineni care așteptau în număr impresionant

legii mei, am solicitat mobilizarea rezervei financiare a CNUE pentru sprijinirea notariatului ucrainean și a refugiaților din calea războiului. În contextul în care transmiterea directă a fondurilor către Ucraina era dificilă în situația dată, s-a propus susținerea eforturilor notariatelor din statele ce se află la granița cu Ucraina: România, Polonia, Ungaria și Slovacia. Totodată, notariatul român, prin reprezentantul său la Bruxelles, s-a implicat în activitatea comitetului de criză care se va constitui la nivelul CNUE, pentru coordonarea acțiunilor notariatelor care sunt direct implicate în acordarea de ajutor umanitar.

Privind retrospectiv la ultimii trei ani, aflați, fără îndoială, sub semnul unor evenimente cu totul ieșite din comun, din rutina existențială cu care eram obișnuiți, nu pot să nu remarc do- vada extraordinară a solidarității, spiritului de înțajutorare și unității care există nu doar între noi, notarii publici, ci și cu restul semenilor noștri, mai ales în momente de cumpănă. Sunt onorat că fac parte din acest grup unit de profesioniști aflați în serviciul societății și mă simt, totodată, obligat.

Reporter: Cât de afectată este acti-

DUMITRU VIOREL MĂNESCU:

”Creșterea galopantă a inflației, scumpirea creditului, erodarea puterii de cumpărare și reorientarea priorităților de consum afectează, cu siguranță, nu doar piața imobiliară, ci întreaga economie, în ansamblul ei. Ca notari publici, primim semnale în acest sens prin intermediul actelor pe care le întocmim”.

vitatea notarilor publici în această perioadă marcată de o succesiune de crize?

Dumitru Viorel Mănescu: La nivel individual, uman, fără îndoială că cei mai mulți dintre noi am fost și suntem afectați de multitudinea de „șocuri” cărora, asemeni întregii societăți, suntem nevoiți să le facem față. Ca parte a serviciului de interes public, răspundând misiunii încredințate de Stat, nu am încetat însă nicio clipă să ne facem datoria, asumând-ne, indiferent de conjunctură, responsabilitatea enormă a asigurării garanției și legalității circuitului civil.

Reporter: Cum reușesc notarii publici să facă față acestei perioade complicate?

Dumitru Viorel Mănescu: Prin exercitarea consecventă a competențelor ce le revin conform legii și prin exersarea acelor calități personale care i-au îndrumat către această profesie. Activitatea notarială constă în analiza-rea situațiilor complexe de viață pe care oamenii le supun atenției notariilor, căutând soluții, consiliere, înțelegere. Redactarea actelor autentice este doar una dintre componentele interacțiunii notarului cu clientul său. În amonte se află misiunea notarului de consiliere, de ascultare, de înțelegere a problemelor sau situațiilor care îi sunt supuse atenției spre rezolvare. Anticiparea, expertiza, excelența juridică în proiectarea unui act simplu care să ofere garanția securității juridice absolute – acestea sunt criteriile de competență cruciale pentru profesioniștii din domeniul notariatului. Așadar, indiferent de conjunctura politică, geopolitică, climatică, sanitară etc notarii publici rămân fideli rolului lor, acela de pacificatori ai relațiilor din societate.

Reporter: Cea a însemnat anul 2022 din perspectiva efortului de modernizare a profesiei notariale?

Dumitru Viorel Mănescu: Consider că o discuție despre modernizarea activității notariale ar trebui să fie exhaustivă, să puncteze realizările de parcurs din cei 27 de ani care s-au împlinit de la trecerea de la notariatul de stat la notariatul public. Proiectele de anvergură în care suntem angrenați în prezent nu ar fi fost posibile - ca viziune, strategie și finanțare – fără „creșterea” constantă, asumată de toți membrii profesiei notariale, în ceea ce privește modernizarea legislației, a procedurilor și instrumentelor de lucru din birourile noastre, a procesului de pregătire a noi generații de notari publici. Este un cumul de reușite de care suntem mândri și care fac posibilă

acum trecerea către notariatul digital. Pentru Uniunea Națională a Notarilor Publici din România, pentru Camerele Notarilor Publici, pentru cei 2569 de notari publici în funcție, anul 2022 s-a situat sub semnul continuității în direcția implementării noilor tehnologii în activitatea notarială.

Reporter: Digitalizarea a „mișcat” în sens pozitiv domeniul dumneavoastră de activitate?

Dumitru Viorel Mănescu: Permiteți-mi, vă rog, un scurt preambul, absolut necesar înainte de a intra în subiect. Din punctul meu de vedere, digitalizarea de dragul digitalizării este exclusă! Ceea ce trebuie să urmărim nu doar noi, notarii, ci toți profesioniștii din toate domeniile de activitate, dar mai ales toți factorii instituționali responsabili implicați în acest proces de anvergură este digitalizarea ca și condiție imperativă pentru dezvoltarea economică durabilă, echitabilă și incluzivă. Digitalizarea nu este și nu trebuie să fie un scop în sine. Digitalizarea este și trebuie să fie un instrument util și revoluționar menit să ne ușureze existența, să ne conecteze rapid, simplu și în siguranță deplină la viața economică, să ne aducă mai aproape unii de alții, să ne faciliteze dezvoltarea individuală și în colectivitate.

De ce spun toate acestea? Am remarcat, din păcate, o fetișizare periculoasă a conceptului, în detrimentul afirmării interesului și libertăților individuale, de grup și sociale. Este propagată în spațiul public de voci care nu au tangență cu mediile de profesioniști, ci mai degrabă cu cele ce țin de interese de afaceri mai mult sau mai puțin obscure. Este vital ca vocile profesioniștilor să primeze, nu cele ale negustorilor. Este necesară unitatea și cooperarea tuturor actorilor din economie, indiferent de domeniul în care activează, pentru o abordare activă și inovativă a digitalizării, fără a ignora specificul local în care profesăm și fără a pierde din vedere finalitatea acestui proces transformativ.

În ceea ce ne privește pe noi, notarii publici, scopul fuziunii serviciilor notariale cu noile tehnologii este acela de a oferi societății servicii convenabile în termeni de costuri financiare și de timp, fără a face rabat la principalul nostru atribut, acela de garanți ai siguranței circuitului civil și ai dreptului de proprietate.

Revenind la întrebarea dumneavoastră, respectiv efectul pozitiv al adoptării noilor tehnologii în notariat, trebuie spus că harta parcursului digital al profesiei are ca repere deja realizate:

înființarea registrelor notariale de interes național; reformarea și eficientizarea procedurilor de arhivare și înregistrare a actelor notariale și elaborarea noilor metodologii din sfera de competență a profesiei, astfel încât introducerea pe mai departe noilor tehnologii să aibă loc pe un fundament solid; promovarea semnăturii electronice, încă din anul 2009, ca mijloc sigur de acces la informații confidențiale, venind în întâmpinarea cerințelor și necesităților de securitate digitală; elaborarea programului informatic original privind evidența centralizată a tuturor actelor autentice instrumentate de notarii publici din România, prezentat notarilor în fază de proiect încă din anul 2012; realizarea proiectului de informatizare și gestionare a activității notariale „I-NOT România”, realizat în parteneriat cu Genapi Franța, finanțat exclusiv de Centrul Național de Administrare a Registrelor Naționale CNARNN – INFONOT. Entitatea din cadrul UNNPR căreia îi revine dificila misiune a implementării instrumentelor digitale în activitatea birourilor notariale este Centrul Național de Administrare a Registrelor Naționale Notariale CNARNN – Infonot. În paralel cu sprijinirea permanentă a activităților curente ale UNNPR, Centrul de Date elaborează și implementează proiecte inovative de digitalizare a activităților notariale, fără a ignora specificul local în care notarii publici profesează și fără a pierde din vedere finalitatea acestui proces transformativ.

Acțiunile întreprinse în direcția implementării noilor tehnologii în activi-

a Proiectului de lege privind activitatea electronică notarială, participăm la întâlniri și ședințe de lucru cu specialiștii din minister, avem un cuvânt de spus și ne exercităm această prerogativă.

Reporter: Care este rolul notarului public în societatea informațională super tehnologizată de mâine?

Dumitru Viorel Mănescu: Era digitală vine la pachet cu noi responsabilități pentru noi, notarii publici. Prin însăși esența activității pe care o desfășurăm, ne-am poziționat, tradițional, ca furnizori de încredere, garantând legalitatea și siguranța circuitului juridic și a celui economic. Mai nou, încrederea cu care am fost investiți dobândește valențe digitale.

În ce sens? În relația de încredere cu notarul, clienții se bazează pe gestionarea responsabilă și profesionistă a datelor personale și a informațiilor de natură privată. În contextul digitalizării, încrederea în corectitudinea și confidențialitatea actului notarial trebuie să fie augmentată cu încrederea în siguranța noilor instrumente de lucru și a rețelelor telematice. Pentru persoana care trece pragul biroului notarial garantul fiabilității, credibilității și securității noilor tehnologii este notarul și nimeni altcineva. Așadar, acesta devine inclusiv furnizor de încredere digitală.

Discuția trebuie făcută și în sens invers. Într-o economie globală bazată pe interconectivitatea crescândă a tuturor activităților umane, încrederea digitală este o necesitate. Încrederea în tehnologie – și aici mă refer inclusiv la încrederea noastră, a notarilor publici, în instrumentele de lucru digitale – este condiționată de siguranța pe care aceasta o oferă în ceea ce privește confidențialitatea, integritatea și disponibilitatea sistemelor conectate. Poate fi garantată 100% această siguranță și dacă da, de către cine? Așadar, ca furnizori de încredere pentru cetățeni, mediu de afaceri și Stat avem și noi, la rândul nostru, nevoie de garanții de securitate referitoare la sistemele informatice care urmează să preia o parte a activităților umane. Acest lucru trebuie înțeles și tratat cu toată seriozitatea de instituțiile implicate în digitalizare.

Reporter: Care sunt domeniile de interes maxim pentru clienți, așa cum rezultă din activitatea birourilor notariale?

Dumitru Viorel Mănescu: Tradițional, problematica succesiunilor și a tranzacțiilor imobiliare preocupă cu prioritate publicul, iar acest lucru se vede din volumul important de solicitări de consiliere și de întocmire de acte notariale.

Reporter: Activitatea birourilor notariale oferă o imagine veridică a stării economiei. Luând ca indicator volumul tranzacțiilor imobiliare din ultima perioadă, credeți că se apropie o criză financiară?

Dumitru Viorel Mănescu: Creșterea galopantă a inflației, scumpirea creditului, erodarea puterii de cumpărare și reorientarea priorităților de consum afectează, cu siguranță, nu doar piața imobiliară, ci întreaga economie,

Având în vedere necesitatea colaborării cu traducătorii de ucraineană și rusă, notarii publici au făcut demersuri, încununate de succes, pentru asigurarea legăturii permanente cu cei peste 1.000 de traducători autorizați de Ministerul Justiției, specializați în limbile respective”.

tatea notarială se desfășoară în contextul mai larg al digitalizării administrației publice. Notariatul român lucrează îndeaproape cu factorii instituționali implicați în racordarea țării la revoluția tehnologică în desfășurare, cu Ministerul Justiției și cu Ministerul Sănătății, Inovării și Digitalizării. Suntem parte a procesului de elaborare, aprobare și, ulterior, de implementare

în ansamblul ei. Ca notari publici, primim semnale în acest sens prin intermediul actelor pe care le întocmim. Voi încheia însă într-o notă optimistă, exprimându-mi speranța că nu vom mai avea parte de încă o criză financiară. Sunt suficiente cele cărora le-am făcut față până acum, ca popor și individual.

Reporter: Mulțumim! ■

COMPANII

”Când construiești o bază solidă și crești organic și sănătos nu ai cum să eșuezi”

(Interviu cu avocatul Alexandra Ianul)

Creativitatea, capacitatea de adaptare și legăturile strânse din cadrul echipei sunt câteva dintre secretele succesului unei case de avocatură, ne-a dezvăluit, printre altele, avocatul Alexandra Ianul (fostă Burada), în cadrul unui interviu. Specialistul ne-a spus că provocările acestui an au fost semnificative mai ales în cazul clienților ale căror domenii de activitate au fost direct afectate sau influențate de situația geopolitică: “Am asistat anul acesta la re-desenări semnificative ale modelelor de business care au necesitat și intervenția noastră ca avocați, ceea ce a fost o mare provocare”.

Reporter: Care sunt provocările cu care vă confrunțați în această perioadă marcată de diverse crize?

Alexandra Ianul: Provocările au fost semnificative mai ales în cazul clienților ale căror domenii de activitate au fost direct afectate sau influențate de situația geopolitică, și mă refer aici îndeosebi la cei care activează în comerțul exterior. Am asistat anul acesta la re-desenări semnificative ale modelelor de business care au necesitat și intervenția noastră ca avocați, ceea ce a fost o mare provocare. Mi se pare că cei care au reușit să depășească obstacolele create de această nouă criză au dat dovadă de o imensă creativitate și capacitate de adaptare. Evident, și noi am demonstrat aceleași capacități și de aceea ne-am și menținut poziția față de clienții din zona de business.

Reporter: Activitatea caselor de avocatură a avut de suferit după această perioadă complicată?

Alexandra Ianul: În opinia mea, cei care aveau o activitate solidă anterior acestor crize și-au menținut poziția și cu siguranță o vor menține în continuare. Ca și clienții de care vorbeam mai sus, în calitate de casă de avocatură cu peste zece ani de experiență trebuie să fii capabil să te adaptezi la modificările pieței și să oferi servicii la nivelul la care acestea sunt cerute.

Nu o dată am spus...când construiești o bază solidă și crești organic, sănătos și în timp, nu ai cum să eșuezi, indiferent de ceea ce se

întâmplă.

Reporter: Ce modificări au loc în acest sector?

Alexandra Ianul: Modificările sunt numeroase, profesia evoluează, regulile se complică, însă totul este spre bine. Sper ca în următorii zece ani și acest domeniu să se profesionalizeze cu adevărat și să ajungem la nivelul unor țări mult mai dezvoltate decât noi, din punct de vedere profesional.

Reporter: Ne puteți spune din ce zonă sunt cele mai multe dosare de pe rolul instanțelor?

Alexandra Ianul: În ultimele două luni, observ că sunt din ce în ce mai multe solicitări în domeniul insolvenței, fiscalului și în relațiile comerciale dintre societăți, toate având ca sursă dificultățile la plată. Aceeași situație și în cazul creditelor, indiferent că este vorba despre persoane fizice sau juridice. Consecințele războiului pe plan economic nu sunt de neglijat, companiilor și oamenilor li s-au diminuat sursele de venit sau au devenit insuficiente datorită creșterii excesive a prețurilor produselor și serviciilor esențiale.

Reporter: Cum ați reușit să vă adaptați noilor realități? A existat o strategie?

Alexandra Ianul: Cred că anul acesta ne-a maturizat forțat și ne-a determinat să evoluăm. Am simțit că trebuie să apăsăm pedala la maxim și am intrat într-o etapă de dezvoltare pe care poate în alte condiții am mai fi amânat-o o perioadă. Spre deosebire de anii anteriori când focus-ul meu era ex-

ALEXANDRA IANUL:

“În ariile de activitate în care activăm noi, competiție reală nu prea există”.

“Îmi doresc ca la finalul anului următor să luăm premiul pentru cel mai bun start-up al unei societăți civile de avocatură. Ar fi prima etapă din strategia pe care am gândit-o pentru următorii ani, care are ca obiectiv aducerea brand-ului IANUL în topul caselor de avocatură din România”.

noi nu prea există. În ariile de activitate în care activăm noi, competiție reală nu prea există. Există însă foarte multă impostură, iar aici, din păcate, în lipsa unei educații juridice a justițiabililor, calitatea actului juridic și implicit omul vor avea de pierdut încă ceva ani de acum încolo. Cred cu tărie că, așa cum educația financiară a populației este indispensabilă, așa este și cea juridică.

Reporter: Pentru anul viitor ce așteptări aveți?

Alexandra Ianul: Imense. Voi exemplifica cu o glumă: Îmi doresc ca la finalul anului următor să luăm premiul pentru cel mai bun start-up al unei societăți civile de avocatură. Ar fi prima etapă din strategia pe care am gândit-o pentru următorii ani, care are ca obiectiv aducerea brand-ului IANUL în topul caselor de avocatură din România.

Reporter: Vă mulțumim! ■

Aria de activitate care câștigă la volum este cu siguranță legea dării în plată. Avem aproape 500 de dosare pe rolul instanțelor din toată țara și acoperim toate spețele”.

clusiv pe partea juridică, anul acesta am dedicat foarte multe resurse dezvoltării, îmbunătățirii activității și am avut grijă ca oamenii să cunoască în ce constă activitatea noastră și ce rezultate deosebite am avut și avem în continuare. Sunt extraordinar de mândră că, cu toate obstacolele, dificultățile, provocările noastre, gradul de satisfacție al clienților noștri este maxim, iar calitatea serviciilor este excepțională, și nu o spun eu, o spun ei.

“Cazuistica pe care un credit în CHF a putut-o crea de-a lungul timpului ridică mari provocări juridice”

Reporter: Care sunt domeniile în care aveți cele mai multe dosare?

Alexandra Ianul: Aria de activitate care câștigă la volum este cu siguranță legea dării în plată. Avem aproape 500 de dosare pe rolul instanțelor din toată țara și acoperim toate spețele. Fie că clientul își dorește reechilibrare, fie că își dorește dare în plată, fie că a fost executat, acoperim toată cazuistica pe care un credit în

CHF a putut-o crea de-a lungul timpului. Lumea nu crede, dar în continuare este un domeniu care ridică mari provocări juridice, încă avem adversari iar unele spețe ar pune în dificultate și cei mai experimentați practicieni în drept. Încă mă minunez, deși am fost prezentă de la “facerea” acestei legi, cum câteva articole dintr-o lege pot naște asemenea monștri, juridici evidenti.

Restul dosarelor sunt preponderant în domeniul civil și contencios administrativ și fiscal.

Reporter: Digitalizarea este benefică pentru domeniul dumneavoastră?

Alexandra Ianul: Categoric da. Am devenit mult mai eficienți și mai organizați. Cel mai mare câștig este acela că avem mai mult timp, pentru noi. Pentru mine bunăstarea echipei mele este foarte importantă. Nu cred în asuprirea omului de către om și nici în politica “sclavagismului” la locul de muncă. Digitalizarea ne-a ajutat să plecăm acasă la o oră decentă și să avem timp pentru familiile noastre.

Reporter: Cu ce probleme se confruntă un avocat acum?

Alexandra Ianul: Cred că cele financiare. Puterea de cumpărare a scăzut, plățile se fac cu întârziere, iar acest fenomen este dublat de creșterea taxelor, a utilităților și în

general a tuturor cheltuielilor pe care trebuie să le faci pentru a-ți exercita profesia.

Reporter: Ce ne puteți spune despre competiția între avocați?

Alexandra Ianul: Nu vreau să par lipsită de modestie, dar pentru

În ultimele două luni, observ că sunt din ce în ce mai multe solicitări în domeniul insolvenței, fiscalului și în relațiile comerciale dintre societăți, toate având ca sursă dificultățile la plată”.

INTERVIU

“Dosarul electronic ne ușurează mult activitatea”

(Interviu cu Șerban Dănescu, partener în cadrul Casei de avocatură Dănescu & Asociații)

Digitalizarea a influențat actul juridic în sens pozitiv, este de părere Șerban Dănescu, partener în cadrul Casei de avocatură Dănescu & Asociații. “Comunicarea electronică cu instanțele și, mai ales, dosarul electronic, ne ușurează mult activitatea”, ne-a spus avocatul în cadrul unui interviu, adăugând: “Sper ca aceste progrese să continue, prin implementarea unui sistem centralizat și mai complex pentru dosarul electronic. De asemenea, nu mă tem că inteligența artificială ar înlocui avocatul, ci chiar sper să ne înlocuiască în sarcinile care consumă timp și nu necesită prea multă gândire, cum ar fi căutările de jurisprudență”.

Reporter: Am traversat pandemia și în ultimul an am trăit sub spectrul războiului. Care sunt provocările cu care vă confrunțați în această perioadă?

Șerban Dănescu: Într-adevăr, am trăit și trăim o perioadă complicată, o permacriză, ale cărei efecte vor continua să se și să ne defiească. Provocările din această perioadă constau mai degrabă în deprinderea cu incertitudinea și cu adaptarea la noi evenimente. Parafrazând crezul serenității, odată acceptat faptul că nu putem controla evoluțiile globale, ne concentrăm pe activitatea de avocatură și ne adaptăm mediului volatil. Continuăm să ne sprijinim clienții în provocările pe care le întâlnesc, fie ele uzuale ori specifice permacriei, în maniera în care am făcut-o întotdeauna.

Reporter: Cât de afectată este activitatea caselor de avocatură după o perioadă în care s-a stat sub semnul crizelor - sanitară, energetică și geopolitică?

Șerban Dănescu: În ce ne privește, am resimțit cel mai mult efectele crizei sanitare, mai ales la începutul acesteia, până când am trecut în activitatea la distanță.

Activitatea de instanță a fost reluată din mai 2020, fără diferențe majore. În mod paradoxal, criza sanitară a determinat o schimbare benefică în acest domeniu, pentru că instanțele au început să facă citarea cu indicarea unui interval orar, pentru a evita aglomerarea sălilor. Astfel, s-a redus mult timpul petrecut așteptând în instanță, pentru că vechiul sistem presupunea citarea

în toate dosarele la aceeași oră, neputând ști dacă dosarul va fi strigat la ora 9.00 sau la ora 13.00.

De asemenea, criza sanitară a grăbit digitalizarea în raport cu instanțele, devenind mult mai des uzitată transmiterea documentelor prin email sau consultarea dosarului electronic, în loc de consultarea dosarului fizic în arhivă.

Sperăm ca aceste progrese să continue, chiar în lipsa presiunii unei crize sanitare globale.

În ce privește criza energetică și geopolitică, până la acest moment nu am resimțit efecte negative. Cel mai probabil acestea se vor resimți în anii viitori, probabil și printr-o recesiune, mai ales dacă privim situația bursei din Statele Unite și a măsurilor luate pentru combaterea inflației. Pare că problema inflației nu se va rezolva fără o recesiune, dar aceasta încă întârzie.

În ceea ce privește criza geopolitică, sperăm ca aceasta să nu se adâncească, rezolvarea situației pârând, din păcate, îndepărtată.

Reporter: Din ce zonă sunt cele mai multe dosare de pe rolul instanțelor?

Șerban Dănescu: Nu știu, nu am urmărit această statistică și nici nu cred că are vreo relevanță pentru casa noastră. Specializarea noastră nu este înspre mass market, dacă-mi este permis să preiau o denumire uzuală în alte industrii, ci, din contră, înspre tailor-made law services.

Reporter: Valul de refugiați din Ucraina de la începutul anului a produs probleme pentru domeniul dumneavoastră?

ȘERBAN DĂNESCU:

"În domeniul penal avem câteva dosare importante de corupție, printre care dosarul «Insula Belina» și dosarul Swietelsky, în care sunt implicați foști miniștri și secretari de stat din Ministerul Transporturilor".

Șerban Dănescu: Nu, nu am resimțit nicio problemă. Din contră, a existat o mobilizare a profesiei juridice pentru a oferi sprijin legal refugiaților sau asociațiilor care le ofereau sprijin.

Reporter: Ce strategie a abordat casa dumneavoastră de avocatură pentru a se adapta noilor realități?

Șerban Dănescu: Aș putea spune că am căutat să ne asigurăm clienții că se pot baza pe noi în continuare și că suntem alături de ei, că înțelegem dificultățile cu care se confruntă.

Am încercat să fim cât mai flexibili pentru a ne adapta schimbărilor legislative, și nu numai, care au afectat activitatea clienților noștri, și să îi sprijinim. Spre exemplu, așa a stat situația cu privire la contractele de închiriere în care nu mai era posibilă folosirea spațiului cu destinație comercială în timpul lockdown-ului sau în privința modificărilor privind telemunca, în care a fost nevoie de o reacție rapidă și de luciditate și calm în abordare.

Din perspectivă umană, a fost plăcut sentimentul de coeziune în fața adversității, că fiecare, prin prisma profesiei sale, făcea un efort ca lucrurile să continue.

Am căutat să ne desfășurăm acti-

vitatea pe cât de aproape de normalitate este posibil și am remarcat că, în astfel de perioade, lucruri mici, precum întâlnirile în persoană cu clienții (desigur, în condiții de siguranță din punct de vedere sanitar) sunt importante pentru a simți că încă mai avem reperele cu care ne-am obișnuit.

Reporter: Care sunt domeniile în care aveți cele mai multe dosare?

Șerban Dănescu: Sincer, nu am considerat, pentru modul nostru de a face avocatură, ca fiind relevant criteriul cantitativ în funcție de domeniu. Preferăm să avem dosare mai puține, dar grele, iar domeniile sunt variate.

În domeniul penal avem câteva dosare importante de corupție, printre care dosarul „Insula Belina” și dosarul Swietelsky, în care sunt implicați foști miniștri și secretari de stat din Ministerul Transporturilor.

Mai reprezentăm clienți în materie administrativă, spre exemplu, într-o dispută între cel mai mare constructor din Buzău și Municipiul Buzău cu privire la construirea unui cartier sau în domeniul concurenței, în care asistăm o societate importantă de leasing pentru anularea unei amenzi aplicate de Consiliul Concurenței sau dispute împotriva ASF referitoare la modul de aplicare (sau, mai degrabă, neaplicare) a legislației pieței de capital în cazul SIF Muntenia.

De asemenea, în domeniul dreptului privat (drept civil, drept comercial) avem mai multe dosare împotriva BTT, care urmărește anularea contractelor încheiate cu terții, ca urmare a condamnării fostului său președinte-director general pentru fals sau dosare privind restituirea proprietăților naționalizate. În ultima perioadă s-au înmulțit și dosarele de defăimare care, în afara evitării daunelor, au o importanță de principiu deosebită, fiind în discuție chiar libertatea presei. Trebuie să menționez și litigiile arbitrale, pe care le consider specialitatea și pasiunea mea.

Nu pot să omit nici practica noastră de dreptul muncii, în care avem o lungă colaborare cu operatorul de

transport public din Municipiul Buzău și de pe raza Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Buzău-Mărăcineni. Acest domeniu pare să fie cel mai solicitant din perspectiva numărului de mandate.

Reporter: Digitalizarea a “mișcat” în sens pozitiv domeniul dumneavoastră de activitate?

Șerban Dănescu: Da, absolut. Comunicarea electronică cu instanțele și, mai ales, dosarul electronic, ne ușurează mult activitatea. Sper ca aceste progrese să continue, prin implementarea unui sistem centralizat și mai complex

Activitatea de instanță a fost reluată din mai 2020, fără diferențe majore. În mod paradoxal, criza sanitară a determinat o schimbare benefică în acest domeniu, pentru că instanțele au început să facă citarea cu indicarea unui interval orar, pentru a evita aglomerarea sălilor".

pentru dosarul electronic. De asemenea, nu mă tem că inteligența artificială ar înlocui avocatul, ci chiar sper să ne înlocuiască în sarcinile care consumă timp și nu necesită prea multă gândire, cum ar fi căutările de jurisprudență. Motoarele de căutare sunt deja un ajutor, deși mai pot progresa în ce privește criteriile de căutare și acuratețea lor.

Reporter: Care sunt dificultățile de care se lovește un avocat în

2022?

Șerban Dănescu: Cred că în 2022 „toate-s vechi și nouă toate”, în sensul în care ne confruntăm cu aceleași dificultăți cu care ne-am confruntat și înainte de 2020.

Personal, consider că există o dificultate uneori în relația cu instanța, în sensul existenței unei relații prea rigide și distante. Cred că ar fi benefic pentru actul de justiție și pentru toate părțile implicate dacă ideea că, atât avocatul, cât și judecătorul, sunt „parteneri ai justiției” ar fi pusă în practică. Iar punerea în practică ar putea începe cu o mai bună comunicare și chiar colaborare pentru rezolvarea cauzei în manieră optimă. Sunt instanțe, spre exemplu, care pun întrebări, discută cu avocații, ridică probleme pe care le observă în dosar. Din perspectiva avocatului este benefic să știi ce dorește judecătorul să afle, pe ce să insiști sau să aduci lămuriri, cum să se organizeze cercetarea procesului cât mai eficient pentru toate părțile etc. Cred că formalismul impus de procedură poate fi respectat și în situația în care relațiile dintre participanții la judecată sunt umanizate.

Reporter: Cum apreciați competiția din domeniu?

Șerban Dănescu: Consider că suntem într-un domeniu competitiv, însă media calității ar trebui îmbunătățită. Din păcate, cred că și în cazul avocaturii, în unele situații, imaginea fals construită, precum și marketing-ul excesiv consumă resursele în detrimentul calității serviciilor prestate.

Reporter: Ce așteptări aveți de la 2023?

Șerban Dănescu: În 2023 mă aștept la și mai multe provocări, atât în domeniul profesional, cât și în cel al construcției personale. Nu are rost să irosim nici noi o criză

Indiferent ce ne rezervă 2023, am aflat în ultimii ani că ne putem adapta rapid și că putem continua să prestăm oferind servicii de calitate unor clienți care, la rândul lor, au nevoie din ce în ce mai mult de ajutor de substanță pentru a traversa cu succes această perioadă plină de provocări".

bună din care putem ieși mai căliți, mai chibzuiți, mai înțelepți și mai bine pregătiți pentru efectele sale secundare. Cert este că, indiferent ce ne rezervă 2023, am aflat în ultimii ani că ne putem adapta rapid și că putem continua să prestăm oferind servicii de calitate unor clienți care, la rândul lor, au nevoie din ce în ce mai mult de ajutor de substanță pentru a traversa cu succes această perioadă plină de provocări.

Reporter: Mulțumesc! ■

PRODUSE SI SERVICII

”Remarc un anumit grad de destabilizare a sistemului de justiție pe fondul crizelor actuale”

(Interviu cu Ovidiu Budușan, Senior Partner Budușan și Asociații)

În prezent, se impune o anumită reșezare a activității juridice, poate chiar și o restructurare, pentru ca aceasta să corespundă noilor realități, să definească și să gestioneze în mod rezonabil așteptările, ne-a spus Ovidiu Budușan, Senior Partner Budușan și Asociații, în cadrul unui interviu. Prezentându-ne problemele cu care se confruntă casele de avocatură și discutând pe teme legate de legislație, digitalizare și necesitatea interacțiunii directe cu oamenii, Ovidiu Budușan remarcă, printre altele, un anumit grad de destabilizare a sistemului de justiție pe fondul crizelor actuale .

Reporter: Care sunt provocările cu care vă confrunțați în această perioadă?

Ovidiu Budușan: Desigur că resimțim și noi, ca și întreaga societate, contextul apăsător pe care îl traversăm, atât la nivelul semnalelor pe care le primim din zona clienților, cât și la nivel de percepție personală, în viața de zi cu zi. Dar, raportat la specificul profesiei noastre și al ariei de specializare, cele mai mari provocări au de-a face cu incertitudinea legislativă în domeniul dreptului penal și procesual-penal, și așa da ca și exemplu recentele dezvoltări ale jurisprudenței constituționale și interpretative în materia prescripției răspunderii penale, chestiune care, din punct de vedere practic, nu este nici astăzi pe deplin lămurită. De asemenea, aș remarca, cel puțin la nivel de percepție, preocuparea legiuiitorului, atât primar, cât și delegat, mă refer aici la Guvern, posibil explicabilă și prin contextul internațional și socio-economic dificil, spre alte arii mai curând decât pe zona de clarificare a legislației procesual-penale, de punere în acord a acesteia cu jurisprudența constituțională. Și mă refer la proiectele de

modificare ale Codurilor penal și de procedură penală, demers legislativ care trenează deja de câțiva ani.

Reporter: Cât de afectată este activitatea caselor de avocatură de crizele din domeniul sanitar, energetic și politic?

Ovidiu Budușan: Aș completa cele de mai sus privind instabilitatea legislativă prin a remarca și un anumit grad de destabilizare a sistemului de justiție pe fondul acestor crize și al consecințelor lor. Mă refer la dezbaterile și controversele privind așa-zisa reformă a pensiilor magistraților, în situația în care vedem zilnic cum tot mai mulți magistrați aleg să părăsească sistemul care și acum este subdimensionat din punct de vedere al nevoii de personal de specialitate. Desigur, activitatea caselor de avocatură este impactată, avocații fiind în cele din urmă auxiliari ai justiției. Există îngrijorarea cât se poate de serioasă că riscăm să asistăm la prelungirea proceselor dincolo de termenul rezonabil și, potențial, chiar la o limitare a accesului la justiție.

Reporter: Ce modificări au loc în acest sector?

Există îngrijorarea cât se poate de serioasă că riscăm să asistăm la prelungirea proceselor dincolo de termenul rezonabil și, potențial, chiar la o limitare a accesului la justiție".

OVIDIU BUDUȘAN:

"Vom avea, probabil, în continuare un război la graniță și se discută din ce în ce mai mult și despre recesiune economică. Așa încât așteptările ar trebui să fie calibrate printr-o doză suficientă de realism".

Ovidiu Budușan: Se impune, în mod evident, o anumită reșezare a activității, poate chiar și o restructurare, pentru a corespunde noilor realități, a defini și a gestiona în mod rezonabil așteptările.

Reporter: Din ce zonă sunt cele mai multe dosare de pe rolul instanțelor?

Ovidiu Budușan: În general, percepția mea este că rămân prioritare insolvențele și litigiile comerciale. În aria noastră de activitate, și anume, dreptul penal al afacerilor, fraudă în materia fondurilor europene și evaziunea fiscală, dar și corupția, în special în domeniul public, generează un număr mare de cauze.

Reporter: Valul de refugiați din Ucraina de la începutul anului a produs probleme pentru domeniul dumneavoastră?

Ovidiu Budușan: În domeniul nostru de activitate, nu am remarcat un impact deosebit, ceea ce este un lucru bun în opinia mea.

Reporter: Ce strategie a abordat casa dumneavoastra de avocatura pentru a se adapta noilor realități?

Ovidiu Budușan: Prima și cea mai credibilă strategie a unei firme de avocatură rămâne, în opinia mea, cea tradițională, și anume să ne asigurăm că eu și echipa mea dezvoltăm și menținem abilități și competențe profesionale la nivel de top. Deși pare de domeniul evidenței, este extrem de important să avem permanent reprezentarea nevoii de dezvoltare profesională constantă, pentru a ține pasul cu toate dezvoltările din aria de activitate.

Reporter: Care sunt domeniile în care aveți cele mai multe dosare?

Ovidiu Budușan: Aria noastră profesională fiind dedicată încă de la constituirea societății, în anul 2008, dreptului penal al afacerilor, acesta este, în mod evident, dome-

niul în care avem cele mai multe dosare. Dar din chestiunile penale se desprind, de multe ori, și diferențe juridice conexe, în alte ramuri de drept, administrativ sau chiar civil, pe care, de asemenea, le gestionăm.

Reporter: Digitalizarea a "mișcat" în sens pozitiv domeniul dumneavoastră de activitate?

Ovidiu Budușan: În profesia de avocat, în opina mea, factorul uman, raportul stabilit și interacțiunea directă între avocat și client rămân esențiale. Dar trăim în epoca digitalizării și, chiar dacă poate mai încet decât în alte domenii, nici avocatura nu mai poate opera în afara lumii tehnologiei. Deja sunt un mod de lucru curent semnarea digitală a documentelor, accesul în timp real la arhivele digitale ale instanțelor, comunicarea de documente și informații atât cu instanțele, cât și cu alte autorități, precum și, desigur, cu clienții, în timp real, prin mijloace digitale, întâlnirile „la distanță” prin intermediul diferitelor platforme puse la dispoziție de prestatorii de servicii digitale, arhivarea digitală a documentelor. Dar remarc și o transformare digitală mai profundă, care se traduce în automatizarea unor activități curente, de rutină, integrarea aplicațiilor și a altor servicii digitale pentru managementul de caz, a sistemelor electronice de protecție a datelor. Și cu siguranță mai este loc pentru dezvoltare.

Reporter: Care sunt dificultățile de care se lovește un avocat în 2022?

Ovidiu Budușan: Cum am arătat, în domeniul nostru, dreptul penal al afacerilor, unde, principal, trebuie să operăm cu reguli cât se poate de clare și previzibile, pentru că vorbim despre cea mai severă formă a răspunderii legale, având

consecințe din cele mai grave asupra drepturilor și libertăților persoanei, instabilitatea legislativă, nivelul de calitate a legii și nevoia de constanță și predictibilitate în sistemul de justiție rămân nevoi pe care le resimțim acut.

Reporter: Cum apreciați competiția din domeniu?

în urmă drept unul incipient, a ajuns astăzi la un nivel de maturitate și de profesionalizare care nu poate fi decât benefic.

Reporter: Ce așteptări aveți de la 2023?

Ovidiu Budușan: Din păcate, previziunile nu sunt cele mai favorabile.

Aria noastră profesională fiind dedicată încă de la constituirea societății, în anul 2008, dreptului penal al afacerilor, acesta este, în mod evident, domeniul în care avem cele mai multe dosare. Dar din chestiunile penale se desprind, de multe ori, și diferențe juridice conexe, în alte ramuri de drept, administrativ sau chiar civil, pe care, de asemenea, le gestionăm".

Ovidiu Budușan: Întotdeauna un lucru bun. Într-o notă mai serioasă, în aria noastră de practică lucrurile sunt ca să spun așa, așezate la acest moment. Acest domeniu al dreptului penal al afacerilor, care în România era văzut cu o decadă

Vom avea, probabil, în continuare un război la graniță și se discută din ce în ce mai mult și despre recesiune economică. Așa încât așteptările ar trebui să fie calibrate printr-o doză suficientă de realism.

Reporter: Vă mulțumim! ■

AFACERI

”Atât timp cât păstrăm o abordare pozitivă, vom avea de câștigat pe termen lung”

(Interviu cu Dana Gruia Dufaut, Avocat Fondator Cabinet de Avocat Gruia Dufaut)

Reporter: Care este sentimentul actual al avocaților din România?

Dana Gruia Dufaut: Ne aflăm într-un context dificil din punct de vedere economic, după mai bine de doi ani de pandemie și multe luni de război în Ucraina, la granița României și a UE. La nivel european și local se resimt efectele inflației, ale crizei energetice, ale disfuncționalităților din lanțurile de aprovizionare. Mediul de afaceri are nevoi mai mari legate de finanțare și resurse. Sunt provocări foarte mari, care vin însă și cu oportunități în anumite sectoare. Avocații de business trebuie să ajute companiile să avanseze prin noianul de provocări și prin hățișul legislativ din ce în ce mai complex.

În interiorul profesiei, aceasta înseamnă adaptare continuă pe zona de servicii juridice și competențe și mai ales un exercițiu de anticipare practică la o scară nemăintălnită până acum.

Reporter: Cât de afectată este activitatea caselor de avocatură după această perioadă dominată de crize?

Dana Gruia Dufaut: Nu am cunoștință să se fi făcut o radiografie anuală a caselor de avocatură la nivelul organelor de reprezentare a profesiei în România, însă cred că anul 2022 a fost unul bun și niciun avocat de business nu a stat degeaba. După criza sanitară, avocații specializați în fuziuni și achiziții, restructurări, achiziții publice, dreptul muncii sau litigii nu au somat.

2022 poate fi considerat, deci, un an de revenire, chiar dacă o anumită presiune există la nivelul profesioniștilor din domeniul juridic. Dar aceasta este cauzată mai degrabă de ritmul schim-

bărilor, de complexitatea reglementarilor și a legislației, de provocările legate de recrutarea talentelor, competențelor, de așteptările clienților și de exigențele de productivitate ale avocaților.

Reporter: Ce modificări au loc în acest sector?

Dana Gruia Dufaut: Ca răspuns la tendințele emergente și la cererile în creștere din partea clienților, apelăm din ce în ce mai mult la tehnologia juridică s-au accelerat. Există acum o piață și în România, pentru că în anumite zone ale consultanței și litigiilor tehnologia începe să conteze atunci când vorbim de îmbunătățirea performanței, a productivității, a relațiilor dintre firmă și clienți. Saltul acesta tehnologic presupune însă și costuri importante pentru investiții.

Reporter: Din ce zonă sunt cele mai multe dosare pe care le reprezentați?

Dana Gruia Dufaut: Cabinetul nostru este axat în special pe domeniul consultanței, și chiar dacă litigiile nu îmi plac neapărat, pentru că ele reprezintă într-un fel un eșec într-o relație contractuală normală între doi parteneri, lumea nu este făcută numai din consens și, deci, ne ajutăm clienții să își apere interesele în instanță, când este necesar. Deci, dat fiind specificul activității noastre, litigiile comerciale rezultate din neexecutarea obligațiilor contractuale sunt preponderente, urmate de cele care au legătură cu achizițiile publice și litigiile din domeniul dreptului muncii.

Reporter: Cum s-a reflectat în activitatea dumneavoastră intrarea în țară a refugiaților din Ucraina?

Dana Gruia Dufaut: Sosirea refugiaților din Ucraina a determinat o serie de modificări legislative prin OUG 20/2022, care au permis o mai rapidă integrare a acestora pe piața muncii din România, în sensul că pot fi încadrați în muncă fără avize de angajare și pot solicita prelungirea dreptului de ședere în scop de muncă fără obligativitatea obținerii unei vize de lungă ședere.

Unele dintre companiile pe care le asistăm au apelat la aceste facilități și acolo unde a fost cazul am oferit consultanță de specialitate.

Totuși, trebuie spus că modificările legislative sus-citate sunt incomplete și rezolvă doar parțial problemele lucrătorilor ucraineni și ale companiilor, în sensul că acestea rezolvă problema angajării, nu și pe cea a acelor persoane calificate care ar putea lucra sub o altă formă legală în România (ca PFA de exemplu, o situație des întâlnită în domeniul IT).

Reporter: Ce efecte are digitalizarea forțată în domeniul juridic?

Dana Gruia Dufaut: Digitalizarea este o necesitate în afaceri, având în vedere ritmul în care lumea se dezvoltă. Companiile se transformă, business-urile se automatizează tot mai mult. Aceasta este realitatea, iar ea nu poate fi alta în cazul avocaților. Digitalizarea a schimbat modul în care avocații verifică legislația worldwide, verifică datele despre clienții, felul în care interacționează cu aceștia și cu instanțele și alte autorități, dar și modul de organi-

zare intern.

Această transformare a profesiei – chiar mai radicală pe piețele occidentale – mișcă, așa cum spuneți, profesia. Dar atât timp cât păstrăm o abordare pozitivă, vom avea de câștigat pe termen lung.

În ce ne privește, suntem în plină tranziție digitală, pentru că ne dorim să putem oferi un suport juridic cât mai eficient companiilor în mutațiile structurale ce au loc la nivelul activităților lor. Suntem iarăși conștienți că, introducând tehnologia digitală în anumite procese simple, câștigăm timp prețios pentru servicii de o mai mare complexitate.

Reporter: Care sunt dificultățile de care se lovește un avocat în 2022?

Dana Gruia Dufaut: Profesia de avocat se confruntă cu numeroase provocări, ca în toate domeniile. Se știe ca principalii factori care influențează profesia sunt situația economică, complexitatea reglementarilor și instabilitatea legislativă, dar și concurența din partea noilor jucători care oferă servicii alternative folosind resursele tehnologiei informației.

În același timp, aflați în mijlocul acestor schimbări care ne împing spre o mai mare comunicare, o mai rapidă reacție, o mai mare transparență, există riscul să pierdem din vedere chiar obligațiile deontologice stricte ale profesiei, respectiv secretul profesional, confidențialitatea datelor și evitarea conflictului de interese.

Cu toate acestea, avocatura este, de asemenea, o profesie care evoluează în mod constant în pofida clișeelelor care

circulă în spațiul public, pentru că până la urmă ne mișcăm într-o lume în care legea este omniprezentă.

Reporter: Cum apreciați competiția din domeniu?

Dana Gruia Dufaut: Avem aici în România o piață în care este încă loc pentru mai mulți avocați de business. Există o concurență mai intensă și mai eterogenă față de acum zece ani sau chiar față de acum cinci ani, iar odată cu «industrializarea» serviciilor juridice, munca de diferențiere va deveni mai complicată și mai costisitoare.

După modelul cabinetelor internaționale, prezente și la noi, casele locale de avocați nu mai pot să se lasească de o strategie de brand și de o adevărată politică de resurse umane, după cum vedem o împărțire tot mai clară între modelele de business de servicii juridice complete și cele de nișă.

Reporter: Ce planuri aveți pentru 2023?

Dana Gruia Dufaut: Toate planurile noastre au legătură cu nevoile clienților și cu evoluțiile din piață. Prin felul în care funcționăm, avem avantajul că ne putem dezvolta în circumstanțe schimbătoare și în condiții de improv-

zibilitate, iar caracterul nostru distinctiv vine din felul în care combinăm aceste trei resorturi interne: focalizare, inovație, putere de acțiune.

Cabinetul are o bună vizibilitate în piață, în special în rândul comunității de afaceri francofone, iar aceasta se datorează în primul rând alegerilor noastre de început, dar și avocaților, dintre care unii dintre noii înscrși atât în barou în România, cât și în Franța, fapt ce ne procură o pregătire teoretică și mai ales practică, importante și diferențiator. Astfel, avem în vedere să continuăm să extindem parteneriatul cu avocați care au capacitatea de a interveni transfrontaliere.

Alte proiecte privesc consolidarea arilor de practică. Ne vom concentra în continuare pe activitățile de M&A, achiziții publice, proiecte greenfield, drept imobiliar, însă vom consolida competențele și serviciile în domeniul energiei, guvernanței corporative, dreptului noilor tehnologii și GDPR. Deja unii dintre avocații noștri dețin certificări profesionale în materie de GDPR și achiziții publice, ceea ce ne permite să oferim servicii la cel mai înalt nivel.

Reporter: Mulțumim! ■

Transformarea digitală a administrației fiscale

Procesul de digitalizare a ANAF a accelerat semnificativ pe parcursul anului 2022, administrația fiscală fiind în continuă dezvoltare și transformare tehnologică, scopul fiind acela de a spori transparența relației dintre stat și contribuabili și de a identifica din timp comportamentele neconforme, astfel încât să se reducă evaziunea fiscală și să crească gradul de conformare voluntară a companiilor în privința taxelor și impozitelor.

Cele mai importante momente ale anului din această perspectivă au fost introducerea celor trei noi sisteme de raportare – SAF-T, e-Factura și e-Transport, precum și mutarea online a tuturor interacțiunilor pe care contribuabilii le au cu ANAF.

Anul 2022 a debutat cu implementarea fișierului standard de control fiscal (SAF-T), un standard internațional pentru schimbul electronic de date contabile între contribuabili și autoritățile fiscale, care permite Fiscului acces în timp real în toate informațiile financiar-contabile ale unei companii. SAF-T este un fișier în format electronic, de tip XML, conținând date extrase din sistemele informatice ale contribuabililor/plătitorilor, exportate și stocate într-un format standardizat. În România el a fost implementat sub forma Declarației Informativă 406, care trebuie depusă electronic la Fisc, la termene diferite în funcție de mărimea contribuabililor. Astfel, raportările SAF-T au început de la 1 ianuarie 2022 și 1 iulie 2022 pentru marii contribuabili, urmând ca din 2023 să intre în raportări contribuabilii mijlocii, iar din 2025 cei mici.

Din păcate, România a ratat, la momentul lansării SAF-T, eliminarea mai multor declarații care ar fi simplificat semnificativ povara administrativă a contribuabililor.

O altă schimbare fundamentală de paradigmă fiscală s-a produs de la 1 iulie, odată cu introducerea facturării electronice ca normă obligatorie pentru toate produsele cu risc fiscal ridicat. Sistemul național de facturare electronică, denumit e-Factura, a fost operaționalizat în România din noiembrie 2021 și a fost opțional în prima fază, fiind

adresat exclusiv companiilor care derulează proceduri de achiziții publice. Ulterior, el a fost extins și către mediul privat, devenind obligatoriu și pentru companiile care derulează tranzacții cu produse considerate de ANAF ca având risc fiscal ridicat

În prezent, sistemul e-Factura este obligatoriu în relațiile comerciale de tip business-to-business doar pentru tranzacțiile care implică bunuri definite de ANAF ca având risc fiscal ridicat (legume și fructe, băuturi alcoolice, construcțiile noi, produsele minerale, îmbrăcăminte și încălțăminte), precum și în relațiile business-to-government, în acest caz operatorii economici fiind obligați să emită facturi electronice pentru toate tipurile de tranzacții, indiferent dacă este vorba despre bunuri sau despre servicii.

De notat este faptul că e-Factura – un al doilea proiect lansat de mine pe perioada mandatului meu de la Ministerul de Finanțe – trebuia să fie o aplicație de facturare gestionată de ANAF, dar a devenit un instrument destul de rudimentar comparativ cu ideea de la care s-a pornit, și care va disloca resurse administrative pe care, în principiu, trebuia să le salveze.

Tot de la 1 iulie a devenit obligatoriu și sistemul e-Transport, un sistem electronic de monitorizare a transporturilor rutiere de bunuri cu risc fiscal ridicat, prin intermediul căruia contribuabilii trebuie să declare anticipat deplasarea bunurilor deținute dintr-o locație în alta. În prezent, regulim sancționatoriu aferent sistemului e-Transport este sușpendat, urmând să fie reluat de la 1 ianuarie 2023. În mod evident, neavând loc consultarea mediului de afaceri de către legiuitor, actul normativ a fost în scurt timp confruntat cu realitățile economice care l-au blocat temporar.

2022 a marcat și momentul digitalizării complete a comunicării companiilor cu ANAF. Începând de la 1 martie, interacțiunea contribuabililor (persoane juridice și PFA) cu ANAF s-a mutat online, ea fiind făcută numai prin intermediul Spațiului Privat Virtual. Odată cu trecerea la comunicarea online prin acest sistem, ANAF a renunțat complet la documente tipărite, singurele docu-

mente acceptate fiind cele depuse și primite electronic prin intermediul SPV.

Pe lângă aceste noi sisteme tehnologice care marchează digitalizarea accelerată a administrației fiscale din ultimul an, mai merită menționată și tendința autorităților de a efectua tot mai multe controale fiscale de la distanță. Nevoia a fost creată inițial de instalarea pandemiei, însă datele și declarațiile oficialilor arată că tendința se va păstra, scopul declarat fiind ca cel puțin o treime dintre controalele fiscale să se efectueze de la distanță în acest an, iar procentul să crească și mai mult pe parcursul următorilor ani.

Amnistie și un nou regim fiscal pentru diurne

Unul dintre cele mai așteptate acte normative fiscale în 2022 a fost legea amnistiei pentru diurnele reincadrate de ANAF. Legea nr. 72/2022 a intrat în vigoare în 3 aprilie și a stabilit anularea tuturor obligațiilor suplimentare de plată stabilite începând cu data de 1 iulie 2015 de organele fiscale ca urmare a reincadrării diurnelor în venituri de natură salarială. Obiectul amnistiei nu s-a limitat doar la anularea obligațiilor deja impuse, ci a prevăzut și interdicția pentru autoritățile fiscale de a emite, în viitor, în cadrul inspecțiilor, decizii de impunere privind reincadrarea indemnizațiilor de delegare/detașare acordate în perioada cuprinsă între 1 iulie 2015 și 3 aprilie 2022.

Odată cu Legea nr. 72/2022, a devenit aplicabil și un nou regim fiscal al diurnelor. Pe de-o parte, actul normativ a stabilit că toate cele patru forme de plată (indemnizația de delegare, indemnizația de detașare, indemnizația de detașare transnațională și prestațiile în bani acordate pentru clauzele de mobilitate) au de-acum același tratament fiscal, astfel încât să existe mai puține probleme de reincadrare fiscală ulterioară în cadrul controalelor efectuate de ANAF la contribuabili.

Pe de altă parte, ca noutate absolută, Legea nr. 72/2022 a introdus în Codul fiscal un plafon suplimentar pentru sumele acordate angajaților și scutite de la plata impozitului pe venit și a contribu-

țiilor sociale obligatorii. Până acum, calculul diurnelor fără plata de taxe suplimentare se raporta exclusiv la de 2,5 ori valoarea indemnizației stabilite pentru salariații instituțiilor publice. Or, începând cu luna mai, pentru a fi netaxabile, diurnele nu trebuie să depășească de 2,5 ori valoarea indemnizației stabilite pentru salariații instituțiilor publice și nici contravaloarea a trei salarii de bază pentru locul de muncă ocupat. Acest nou plafon se calculează prin raportarea celor trei salarii la numărul de zile lucrătoare din luna respectivă, iar rezultatul se multiplică cu numărul de zile din perioada de delegare/detașare/desfășurare a activității în altă localitate, în țară sau în străinătate. Cele două plafoane trebuie aplicate conjugat, astfel că angajatorii nu pot acorda din start salariaților diurne de maximum trei salarii de bază, ci ei trebuie să acorde în continuare diurne de 2,5 ori limita stabilită pentru instituții publice, dar aceste sume nu pot depăși echivalentul a trei salarii de bază ale salariatului.

Legea nr. 72/2022 a mai adus și o schimbare de paradigmă importantă în privința procedurii care permite ANAF să reclassifice diurnele în venituri salariale, impunând ca reincadrarea fiscală a diurnelor să nu se mai poată face de inspectorii ANAF decât în cadrul unor operațiuni realizate împreună cu inspectorii ITM, care să constate natura veniturilor acordate salariaților sub forma respectivelor indemnizații. Practic, inspectorii ANAF nu mai pot aprecia în mod direct că sumele acordate salariaților sub formă de indemnizații de delegare/detașare sunt de natură salarială, fiind obligatorie și analiza inspectorilor de muncă a situațiilor punctuale în care se regăsesc acei salariați.

Rambursarea TVA cu control ulterior ca procedură permanentă

Tot în 2022, ANAF a publicat o nouă procedură de rambursare TVA, aplicabilă pentru toate deconturile de TVA depuse de la 1 februarie 2022. Noua procedură permite rambursarea TVA cu control ulterior pentru majoritatea companiilor, fiind exceptate de la apli-

carea acestui mecanism cele care prezintă risc de rambursări necuvenite sau cele care au cazier fiscal ori se află în procedura insolvenței.

Ministerul Finanțelor a preluat soluționarea contestațiilor fiscale, oferind mai multă obiectivitate procedurii

Amânata de mai multe ori, preluarea de către Ministerul de Finanțe a activității de soluționare a contestațiilor fiscale, aflată până nu demult în subordinea Agenției Naționale de Administrare Fiscală, a fost operaționalizată la finalul lunii martie, când autoritățile au finalizat întregul proces de reorganizare administrativă. Deși a fost introdusă la nivel legislativ în 2020 și ar fi trebuit să fie gata încă din luna iunie a anului trecut, trecerea Direcției de soluționare a contestațiilor de la ANAF la MF s-a dovedit un proces laborios și îndelungat, care a presupus atât elaborarea unei legislații secundare și terțiare, cât și efectuarea unor operațiuni administrative și organizatorice complexe. Implementarea acestei măsuri a fost amânată în mod repetat, termenul fiind mutat de la 21 iunie 2021 la 1 octombrie 2021 și apoi la 31 martie 2022.

ANAF a mai soluționat contestații doar până la 31 martie 2022, iar după această dată activitatea a fost preluată complet de Ministerul de Finanțe atât pentru contestațiile aflate în curs de so-

luționare, cât și pentru cele depuse ulterior.

Mutarea soluționării contestațiilor formulate împotriva ANAF a venit ca o măsură utilă pentru companii, ea fiind necesară pentru a asigura o mai mare obiectivitate acestei proceduri. Anterior acestei reorganizări, atât activitatea de control fiscal, cât și cea de soluționare a contestațiilor se aflau în subordinea ANAF, astfel că instituția ajungea în poziția de a impune atât sarcina fiscală ce revine fiecărui contribuabil, cât și sarcina de a-și censura propriile decizii de impunere sau acte emise în procedurile de stabilire a creanțelor fiscale, ceea ce nu asigura pentru contribuabili o imparțialitate decizională în ceea ce privește judecarea contestațiilor. În practică se ajungea la situații în care companiile depuneau contestații împotriva unor decizii emise de inspectorii fiscali, iar acele contestații erau soluționate de către colegi ai acelor inspectori. Mai mult chiar, pentru anumite acte administrative-fiscale, altele decât titlurile de creanță fiscală (de exemplu, decizia de respingere a cererii de eşalonare, decizia de suspendare a inspecției fiscale, decizia de declarare a inactivității), contestațiile se soluționau chiar de către compartimentul sau serviciul care emisese actul administrativ-fiscal respectiv.

GABRIEL BIRIȘ, PARTENER FONDATOR BIRIȘ GORAN

STIRI

DECIZIE CJUE CU IMPACT MAJOR

Protecția mediului, afectată de accesibilitatea restrânsă a Registrului beneficiarilor finali ai unor companii

Decizia prin care Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) a invalidat, în 22 noiembrie 2022, dispoziția prevăzută în directiva europeană care prevedea că informațiile privind beneficiarii reali ai societăților comerciale înființate pe teritoriul statelor membre să fie accesibile în toate cazurile oricărui cetățean, va crea probleme majore în privința protecției mediului, afirmă reprezentanții Biroului Inter Press Services din cadrul Națiunilor Unite, care atașează un material publicat de Matti Kohonen, director executiv al Financial Transparency Coalition.

“Curtea de Justiție a Uniunii Europene a pronunțat o hotărâre care a inversat o mare parte din progresul pe care l-am făcut într-un deceniu în lupta împotriva corupției, a infracțiunilor economice și a resurselor naturale, a abuzurilor fiscale și a alte forme de fluxuri financiare ilicite în întreaga lume. În hotărâre, instanța a invalidat partea din Directiva europeană care permitea accesul public la registrele privind beneficiarii reali ai companiilor (adică persoanele reale care le dețin sau le controlează efectiv). Acest lucru are un impact direct în lupta împotriva infracțiunilor de mediu, în special pescuitul ilegal, nedeclarat și nereglementat , care devastază resursele piscicole ale lumii și care reprezintă o cincime din capturile globale. Secretul financiar care înconjoară proprietarii navelor este un factor cheie al acestui tip de pescuit, deoarece secretul îngreunează prinderea adevăraților autori ai acestui comerț ilegal. (...) Hotărârea CJUE face imposibil ca o persoană fizică să investigheze în continuare aceste legături. (...) Această decizie elimină orice presiune pentru a implementa registre deschise de proprietate efectivă în Spania și Italia, care sunt statele cele mai responsabile pentru pescuitul nedeclarat și nereglementat de pe continentul european. Decizia CJUE este un cadou binevenit pentru proprietarii de astfel de nave de pescuit care folosesc adesea structuri corporative

complexe pentru a-și ascunde identitățile și pentru a se sustrage de la răspunderea civilă, administrativă sau penală. Accesul publicului la aceste registre este necesar, deoarece din verificările efectuate de noi datele acționarilor individuali sunt disponibile doar pentru 16% dintre navele industriale și semi-industriale angajate în pescuitul ilegal”, afirmă Matti Kohonen, în materialul său.

Într-un raport publicat de Financial Transparency Coalition în octombrie 2022, se arată că printre primii 10 operatori de nave raportați a fi implicați în această practică ilegală, unul avea sediul în Spania, în timp ce un total de 30 de nave aveau pavilionul Italiei. Mai mult, din toate navele implicate în pescuitul ilegal, 12,8% se află sub pavilionul unei țări europene.

Matti Kohonen susține că impactul hotărârii CJUE va fi resimțit cu mult dincolo de granițele Europei, mai ales că majoritatea pescuitului ilegal are loc în Africa, care pierde anual din cauza acestei practici peste 11,5 miliarde dolari.

“O proporție semnificativă a acestui pescuit ilicit provine din Africa de Vest (cu pierderi de 9,5 miliarde dolari), mare parte din peștele capturat acolo de flotele străine ajungând în Europa. În total, continentul european importă anual din jumătatea sudică a globului fructe de mare în valoare de aproximativ 14 miliarde do-

lari, ceea ce îl face o piață cheie pentru acest tip de produse. Decizia CJUE s-a bazat pe o interpretare restrânsă a scopului registrului beneficiarilor efectivi, limitată la combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, iar infracțiunile legate de pescuit nu sunt încă recunoscute drept «infracțiuni legate de resurse naturale» de către Grupul de acțiune financiară (FATF), autoritatea globală de reglementare împotriva spălării banilor, în timp ce infracțiunile legate de exploatarea forestieră ilegală și comerțul ilegal cu animale sălbatice (IWT) sunt deja incluse în definiția lor de ce reprezintă spălarea banilor. Dacă acest lucru ar fi îmbrățișat de către FATF, am putea revendica majoritatea infracțiunilor de pescuit ilegal drept infracțiuni de spălare a banilor”, susține Matti Kohonen.

El mai arată că decizia CJUE se mai bazează pe o interpretare restrânsă a „dreptului la viață privată” ca drept civil fundamental, astfel cum este înscris în Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene. “În mod îngrijorător, instanța nu a luat în considerare nicio dovadă a beneficiilor accesului public la informațiile despre beneficiarul real atât în combaterea spălării banilor, cât și a finanțării terorismului, cu atât mai puțin riscurile pe care infracțiunile legate de resursele naturale le prezintă pentru alte drepturi, cum ar fi dreptul la un mediu sănătos recu-

noscut ca drept al omului, în anul 2022, de către Adunarea Generală a ONU. În cele din urmă, adevărații câștigători ai acestei hotărâri sunt miile de companii implicate în pescuit ilegal și în alte infracțiuni de mediu din întreaga lume, care beneficiază anual de spălarea a miliarde de euro. Hotărârea CJUE din 22 noiembrie 2022 subminează acțiunea colectivă pentru a face traseul banilor acestor crime mai ușor de urmărit, într-un moment în care țările, în special din sudul global, caută cu disperare surse de finanțare pe fondul crizei actuale și a inflației ridicate”, precizează Matti Kohonen.

În urma deciziei CJUE, Consiliul European a transmis statelor membre UE să se asigure că orice persoană fizică sau juridică care demonstrează un interes legitim are acces la informațiile deținute în registrele beneficiarilor reali, inclusiv în special jurnaliștii și organizațiile societății civile, atâta timp cât pot demonstra interes legitim în legătură cu combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului.

“Acest lucru este insuficient, deoarece se va aplica probabil doar jurnaliștilor și societății civile din aceeași țară cu registrul, iar procesele de aplicare durează în general mult timp. De asemenea, va trebui să cunoască, în prealabil de accesarea informațiilor, compania respectivă, pentru a evita în căutarea lor blocarea accesului din cauza unor riscuri și semnale roșii introduse în sistemele respective de către autoritățile fiecărui stat”, arată directorul executiv al Financial Transparency Coalition.

Menționăm că Parlamentul European ar urma să înceapă discuțiile privind modificarea directivei europene a combaterii spălării banilor, în urma deciziei CJUE, abia în primăvara anului 2023, iar procesul legislativ, inclusiv dialogul cu Comisia Europeană și Consiliul UE, s-ar putea încheia abia în toamna anului 2023, ceea ce ar permite un respiro nemeritat pentru beneficiarii reali ai unor companii implicate în tot felul de activități ilegale. ■

DECIZIE CJUE:

Dezindexarea informațiilor inexacte — o obligație a administratorilor motoarelor de căutare

Dreptul de a fi uitat are caracter extraterritorial și incumbă obligația tuturor versiunilor globale ale motoarelor de căutare să dezindexeze informațiile referitoare la o persoană, la solicitarea acesteia, conform dispozițiilor articolului 17 din Regulamentul 679/2016 (GDPR), a decis în 8 decembrie 2022, Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE).

Potrivit hotărârii CJUE, operatorul motorului de căutare are o nouă obligație și anume să dezindexeze informațiile incluse în conținutul indexat dacă solicitantul demonstrează că acest lucru este vădit inexact. Curtea a mai stabilit că dovada inexactității vădite nu trebuie să rezulte dintr-o hotărâre judecătorească obținută împotriva editorului site-ului, reținându-se, în speță, că informațiile dezvăluite publicului nu sunt inexacte, precum și în detrimentul intereselor subiectului implicat.

Magistrații CJUE au analizat solicitarea a doi directori din cadrul unei companii de investiții adresată către Google pentru dezindexarea rezultatelor, în urma căutărilor efectuate pornind de la numele celor doi.

În speța dedusă judecății, managerii au dorit dezindexarea unor serii de linkuri despre care aceștia afirmau că ar conține informații inexacte despre modelul de investiții al companiei. Cei doi directori au mai solicitat ca Google să elimine fotografiile lor din lista unei căutări de imagini pornind de la numele lor, deoarece fotografiile îi prezentau pe cei doi manageri în preajma sau în interiorul unor automobile de lux, elicoptere și aeronave. Google a refuzat să admită cererea formulată de cei doi directori și a scos în evidență contextul profesional al articolelor și fotografiilor postate, arătând că nu reiese din ele că informațiile prezentate ar fi inexacte.

În speța respectivă, Curtea Federală de Justiție din Germania a solicitat Curții de Justiție a Uniunii Europene să ofere o interpretare autorizată a GDPR în privința dreptului de a fi uitat, și a directivei privind protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal (directiva 95/46), în condițiile în care imaginile nu au mai fost afișate de motorul de căutare la data intrării în vigoare a GDPR.

Curtea Federală de Justiție a arătat că, deși articolele respective și fotografiile aferente nu mai sunt disponibile pe Google, acțiunea reclamanților nu ar fi lipsită de interes, deoarece motorul de căutare indică faptul că linkurile respective sunt „în prezent indisponibile” din anumite motive.

„În asemenea împrejurări, nu poate fi exclus ca în viitor aceste articole să fie repuse online și indexate din nou de către motorul de căutare Google”, au afirmat reclamanții, fapt susținut și de Curtea Federală a Germaniei.

Din analiza dispozițiilor articolului 17 din Regulamentul GDPR, judecătorii CJUE au reținut că prelucrarea datelor cu caracter personal efectuată în contextul activității unui motor de căutare se deosebește și se adaugă la cea efectuată de editorii de site-uri internet, constând în afișarea unor astfel de date pe o pagină de internet. În plus, această activitate joacă un rol decisiv în diseminarea globală a datelor menționate anterior, întrucât le face accesibile oricărui internaut care caută pornind de la numele persoanei în cauză, chiar și ace-

lor utilizatori care altfel nu ar fi găsit pagina web unde sunt publicate aceleași date. „Prin urmare, în măsura în care activitatea unui motor de căutare poate afecta semnificativ și pe lângă activitatea editorilor de site-uri de internet, drepturile fundamentale la respectarea vieții private și la protecția datelor cu caracter personal, managerul motorului de căutare trebuie să asigure respectarea deplină a tuturor prevederilor directivei 95/46 și GDPR”, se arată în decizia CJUE.

Având în vedere acest lucru, Curtea reține că dreptul la protecția datelor cu caracter personal trebuie să fie considerat nu numai în raport cu funcția sa socială, ci trebuie echilibrat și cu alte drepturi fundamentale, conform principiului proporționalității. În speță dedusă judecății CJUE, a fost necesar să se echilibreze dreptul la uitare cu dreptul la informare publică, în ceea ce privește solicitarea de date a căror prelucrare este necesară pentru garantarea libertății de informare.

Cu toate acestea, atunci când cererea de dezindexare se referă și la acuratețea datelor, CJUE afirmă că responsabilitatea operatorului motorului de căutare include și faptul că, în urma primirii cererii, pentru a verifica dacă un conținut poate fi inclus în continuare în lista rezultatelor căutării realizată prin intermediul motorului său de căutare, el trebuie să evalueze și dovezile aduse de solicitant. Din considerentele de mai sus, reiese că atunci când persoana care a depus o cerere de dezindexare furnizează dovezi relevante și suficiente, adecvate pentru a-și fundamenta cererea și capabile să demonstreze caracterul vădit incorect al informațiilor incluse în conținutul indexat, operatorul motorului de căutare este obligat să accepte această cerere de dezindexare. Același lucru este valabil și în cazul în care persoana vizată aduce o decizie judecătorească luată împotriva editorului site-ului web, care stabilește că informațiile incluse în conținutul indexat sunt, la prima vedere, inexacte.

Pe de altă parte, potrivit hotărârii, în cazul în care inexactitatea informațiilor nu este evidentă prin prisma probelor furnizate de persoana vizată, administratorul motorului de căutare „nu este obligat, în lipsa unei hotărâri judecătorești de acest fel, să accepte o astfel de cerere de dezindexare”.

CJUE mai arată că „în cazul în care se inițiază o procedură administrativă sau judiciară cu privire la presupusa inexactitate a informațiilor incluse într-un conținut indexat și existența unei astfel de proceduri a fost adusă la cunoștință operatorului motorului de căutare în cauză, este responsabilitatea acestui manager — deoarece el trebuie să ofere utilizatorilor de internet informații care sunt întotdeauna pertinente și actualizate — să adauge la rezultatele căutării, un avertisment cu privire la existența unei astfel de proceduri”.

Având în vedere ceea ce mai sus, Curtea concluzionează că, în scopul examinării unei cereri, care vizează obținerea eliminării din lista rezultatelor căutărilor a link-urilor care conduc la conținuturi considerate de reclamanți a fi inexacte, dezindexarea nu este supusă condiției ca problema acurateții aceluși conținut indexat să fi fost soluționată, cel puțin provizoriu, în contextul unei acțiuni în justiție introdusă împotriva furnizorului conținutului. ■

CJUE: Angajatorul, responsabil de neefectuarea concediului de către angajat

Tribunalul Federal de Muncă din Germania este așteptat să pronunțe, în 20 decembrie, o decizie importantă cu privire la termenul de prescripție a solicitării compensării zilelor de concediu neefectuate de angajați. Anterior, în urmă cu un an, Curtea de Justiție a Uniunii Europene, a stabilit prin decizia C-120/21 că zilele de concediu neefectuate nu ar trebui să se prescrie automat după trei ani.

În speța dedusă judecății din Germania, o femeie din Renania de Nord-Westfalia, care a lucrat ca funcționar fiscal și contabil într-o firmă de avocatură din noiembrie 1996 până în iulie 2017 inclusiv, a dat în judecată compania la care lucra și unde avea dreptul la 24 de zile de concediu pe an. La începutul lunii martie 2012, din cauza volumului ural de muncă, angajatorul i-a eliberat o adeverință prin care stabilea că restul de 76 zile rămase din concediul pe anul 2011 și din anii anteriori nu vor expira. În perioada 2012-2017, angajata a mai acumulat și alte zile de concediu neefectuate. La încetarea raportului de muncă la finalul lunii iulie 2017, angajata a solicitat managerului companiei plata unor despăgubiri pentru cele 101 zile de concediu neefectuate și o primă de Crăciun, în valoare totală de 23.092 euro. Angajatorul a afirmat că a plătit deja 3.201 euro din această sumă și a respins solicitarea angaja-

tei, considerând cererea ca fiind prescrisă, în baza termenului general de prescripție de trei ani calendaristic cuprins în Codul civil german.

Tribunalul Federal de Muncă a trimis cauza spre revizuire către Curtea de Justiție a Uniunii Europene, iar judecătorii acestei instanțe au decis în septembrie 2022 că reclamanta are dreptate.

CJUE a arătat că, deși angajatorul are un interes legitim să nu fie confruntat cu cereri de concediu sau de compensare financiară pentru concediile anuale plătite neefectuate care au mai mult de trei ani, acest lucru nu se aplică dacă angajatorul nu i-a cerut salariatului să își ia concediu în timpul raportului de muncă sau nu l-a informat pe acesta cu pri-

vire la pierderea iminentă a drepturilor de concediu. De aceea, potrivit instanței europene angajatorul este responsabil de neefectuarea concediului de către angajat și de aceea nu poate beneficia de termenul de prescripție de trei ani. Cu toate acestea, magistrații Curții de Justiție a Uniunii Europene nu au decis cu privire la timpul în care angajatul poate formula cererea pentru acordarea de despăgubiri. De aceea, cu privire la acest aspect este așteptată decizia de săptămâna viitoare a Tribunalului Federal de Muncă.

În legătură cu drepturile angajaților, menționăm și o decizie a Curții de Casație din Franța, care a pus în aplicare dreptul Uniunii Europene cu privire la timpul de muncă. Potrivit deciziei magistraților pronunțată

în 23 noiembrie 2022 și normelor europene, timpul petrecut în mașină pe drum către client este considerat timp efectiv de lucru.

În speță, este vorba despre un angajat comercial itinerant care a mers la clienții săi cu o mașină pusă la dispoziție de angajator. Pe parcursul numeroaselor sale călătorii, angajatul trebuia să fie la dispoziția supervisorului său și să-și îndeplinească sarcinile folosind telefonul său profesional ca kit hands-free. Prin urmare, acest lucrător a solicitat plata unei plăți pentru orele suplimentare corespunzătoare timpilor de călătorie la începutul și la sfârșitul zilei de lucru.

Potrivit deciziei Curții de Casație din Franța, salariatul nu avea un loc obișnuit de muncă și angajatorul său i-a cerut să intervină cu un vehicul al companiei în cadrul unui traseu de vizită programat pe o zonă geografică foarte mare. În timpul acestor călătorii dus-întors la clienții săi, el nu și-a putut desfășura treburile personale, dar a trebuit să se supună solicitărilor de disponibilitate ale angajatorului său. În plus, a fost nevoit să răspundă la telefon clienților sau tehnicienilor companiei. Prin urmare, judecătorii au socotit timpul petrecut în vehiculul său drept timp de lucru și au dispus acordarea unei plăți suplimentare pentru timpul respectiv. ■